

gældende bestemmelse imidlertid adgangen til at gøre et strafferetligt ansvar for medvirken gældende over for civile ved overtrædelse af militær straffelov. Efter bestemmelsen straffes den udenforstående (civile) kun for medvirken til en overtrædelse af militær straffelov, hvis strafferammen for den pågældende overtrædelse er fængsel i 4 år eller mere.

Til stk. 2

I den gældende militære straffelov findes ingen bestemmelse om juridiske personers ansvar. Dette svarede indtil 2000 til straffeloven, hvor der i § 306 indføjedes en bestemmelse om selskabsansvar for enkelte overtrædelser. Ved lov nr. 378 af 6. juni 2002 blev bestemmelsen ændret til en bestemmelse vedrørende alle overtrædelser af straffeloven. Bestemmelsen er motiveret af artikel 5 i FN's terrorfinansieringskonvention, optrykt i Folketingstidende 2001-2002, 2. saml., tillæg A, sp. 877 ff.

I bemærkningerne til lovforslaget fremhæves, at forbrydelser som drab, vold, voldtægt, hærværk mv. typisk begås uden sammenhæng med gerningsmandens ansættelsesforhold, og at de, hvis de begås i forbindelse med arbejdet, i almindelighed vil være fremmede og atypiske for selskabet. Omvendt fremhæves afgivelse af urigtig erklæring, bestikkelse, bedrageri, skatte- og momssvig, EU-svig osv. som områder, der ofte vil medføre selskabsansvar.

For uagtsomhedsdelikter nævnes i bemærkningerne, at uagtsomt manddrab i forbindelse med en arbejdsulykke typisk vil medføre ansvar for den juridiske person, mens situationen er mere tvivlsom ved et uagtsomt manddrab begået ved et færdselsheld. Dette skyldes i høj grad den praksis for selskabsansvar, der har udviklet sig på henholdsvis arbejdsmiljø- og færdselsområdet, og som forudsættes videreført.

Muligheden for at pålægge selskaber ansvar for overtrædelse af straffeloven bør ifølge bemærkningerne ikke medføre en begrænsning i anvendelsen af det personlige ansvar.

Umiddelbart synes behovet for et virksomhedsansvar for overtrædelse af forslaget til militær straffelov at være begrænset til § 30 vedrørende ændring af ammunition, men en række andre overtrædelser kan tænkes begået efter tilskyndelse fra forskellige organisationer. Under hensyn til den generelle regel i straffeloven, dennes motivering i terrorbekæmpelse, og at næsten alle andre særstraffelove indeholder en tilsvarende regel, er der indføjet et tilsvarende ansvar i militær straffelov.

Den foreslåede ordlyd svarer helt til straffelovens regel, bortset fra at den er formuleret som en bestem-

melse om medvirken. Dette skyldes, at militær straffelov efter §§ 1-2 er begrænset til at omfatte bestemte persongrupper. Den foreslåede formulering medfører, at selskaber mv. kun kan pålægges ansvar for de i stk. 1 nævnte alvorligere overtrædelser.

Til § 9

Militær straffelov indeholder i § 9 en bestemmelse om, under hvilke betingelser en underordnet er straffri ved at efterkomme en tjenstlig ordre, selvom han herved begår en strafbar handling.

Bestemmelsen foreslås opretholdt. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.5.

Til § 10

Den foreslåede bestemmelse angiver, under hvilke betingelser de af lovens bestemmelser, der gælder for væbnet konflikt, finder anvendelse. Forslaget til stk. 1 og 2 svarer i det væsentlige til den gældende bestemmelse i § 4, 1. punktum. Stk. 3 er en ny bestemmelse. Der henvises til bemærkningerne nedenfor. I øvrigt henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.3.3.

Til stk. 1

Med formuleringen »i eller uden for riget« præciseres, at bestemmelsen vedrører både international og ikke-international væbnet konflikt. Der er hermed ikke tilsigtet nogen realitetsændring, men alene en tydeliggørelse.

Væbnet konflikt foreligger, hvor dansk personel aktivt deltager i militære operationer mod en modstander, og i situationer, hvor en dansk styrke mod sin vilje inddrages i kamphandlinger f.eks. på grund af beskydning. I sidstnævnte tilfælde foreligger væbnet konflikt, uanset om de danske styrker skyder tilbage eller ej, forudsat at modstanderens styrker også repræsenterer en stat eller en gruppering med en struktur, der ganske må sidestilles hermed.

Til stk. 2

Ministerens bemyndigelse efter den gældende § 4, 1. punktum, 2. led, til under truende udsigt til krig at sætte krigstidsreglerne i kraft er udskilt til et særskilt stykke. Herved fremgår tydeligere, at reglerne kan træde i kraft dels »automatisk« ved danske styrkers aktive eller passive involvering i væbnet konflikt, jf. stk. 1, dels i tilfælde af udtrykkelig bestemmelse herom fra forsvarsministeren, jf. stk. 2. I sidstnævnte tilfælde kan reglerne også sættes i kraft alene for at udelukke enhver tvivl herom hos det involverede personel, således at der er fuldstændig klarhed omkring retstilstanden. Forsvarsministeren kan som »det min-